

Na temelju članka 7. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora (Narodne novine, broj 28/96), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj _____ donijela

ODLUKU

o pokretanju postupka za sklapanje Ugovora između Republike Hrvatske i Rumunjske o socijalnom osiguranju

I.

Na temelju članka 138. Ustava Republike Hrvatske pokrece se postupak za vođenje pregovora i sklapanje Ugovora između Republike Hrvatske i Rumunjske o socijalnom osiguranju (u daljnjem tekstu: Ugovor o socijalnom osiguranju).

II.

U odnosima između Republike Hrvatske i Rumunjske na području socijalnog osiguranja još uvijek se primjenjuju sporazumi, odnosno konvencije koje je s Rumunjskom sklopila bivša SFRJ, odnosno FNRJ, a koje Republika Hrvatska primjenjuje na osnovi odredaba međunarodnog prava o sukcesiji država u pogledu ugovora. Sporazumi se odnose na područje zdravstvene zaštite, dok na drugim područjima socijalnog osiguranja nema uspostavljenih odnosa između dviju država.

III.

S obzirom da se u odnosima dviju država na području socijalnog osiguranja još uvijek primjenjuju sporazumi, koje je sklopila bivša SFRJ, odnosno FNRJ, ukazuje se potreba za sklapanjem ugovora o socijalnom osiguranju. Međunarodnim ugovorima koji su sada u primjeni, uređeni su samo odnosi na području zdravstvenog osiguranja, a novim ugovorom bi se uredili i međusobni odnosi na području mirovinskog osiguranja. Ugovorom bi se uredila prava iz mirovinskog i zdravstvenog osiguranja hrvatskih radnika koji prebivaju i rade u Rumunjskoj, kao i rumunjskih radnika zaposlenih u Republici Hrvatskoj.

IV.

Prihvaca se Nacrt ugovora o socijalnom osiguranju, kao osnova za vođenje pregovora.

Nacrt ugovora o socijalnom osiguranju, sastavni je dio ove Odluke.

V.

Određuje se izaslanstvo Republike Hrvatske za vođenje pregovora u sljedećem sastavu:

- pomoćnik ministra gospodarstva, rada i poduzetništva nadležan za mirovinsko osiguranje, voditelj izaslanstva
- predstavnik Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva
- predstavnik Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi,
- predstavnik Ministarstva vanjskih poslova,
- dva predstavnika Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje
- predstavnik Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje
- predstavnik Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

Troškovi pregovora sastoje se od organizacijskih troškova i troškova reprezentacije u zemlji, i putnih troškova, te troškova noćenja i dnevnica za članove izaslanstva kada su pregovori u inozemstvu. Troškove će snositi, svaki za svoje predstavnike, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo vanjskih poslova, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje i Hrvatski zavod za zapošljavanje.

VI.

Ovlašćuje se ministar gospodarstva, rada i poduzetništva da, u ime Vlade Republike Hrvatske, potpiše Ugovor o socijalnom osiguranju.

VII.

Sredstva za izvršavanje Ugovora o socijalnom osiguranju osiguravaju se tekucim doprinosima osiguranika i poslodavaca, kao i sredstvima države ako su mirovine utvrđene prema povoljnijim uvjetima. Svojstva tih davanja su takva da ne stvaraju nove izdatke u odnosu na prava već utvrđena zakonodavstvom o mirovinskom osiguranju.

VIII.

Ugovor o socijalnom osiguranju se izravno primjenjuje pri ostvarivanju pojedinačnih prava osiguranika istodobno s unutarnjim hrvatskim zakonodavstvom na područjima koja uređuje.

Ugovor o socijalnom osiguranju ne zahtijeva donošenje novih ili izmjenu postojećih zakona, ali podliježe potvrđivanju po članku 18. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora.

PREDSJEDNIK

Obrazloženje

Uz tocku I. Ustavna osnova za sklapanje međunarodnog ugovora o socijalnom osiguranju sadržana je u članku 138. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 41/01 – pročišćeni tekst i55/01 - ispravak) i primijenjena člankom 5. stavkom 2. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora ("Narodne novine" broj 28/96).

Uz tocku II. U međudržavnim odnosima između Republike Hrvatske i Rumunjske na području socijalnog osiguranja, još uvijek se primjenjuju sporazumi odnosno konvencije koje je s Rumunjskom sklopila bivša SFRJ, odnosno FNRJ, a Republika Hrvatska iste primjenjuje na osnovi odredaba međunarodnog prava o sukcesiji država u pogledu ugovora. Ti se sporazumi odnose na područje zdravstvene zaštite, dok na drugim područjima socijalnog osiguranja nema uspostavljenih odnosa između dviju država. Republika Hrvatska primjenjuje sljedeće sporazume:

1. Sporazum između Vlade SFRJ i Vlade SR Rumunjske o suradnji u zdravstvenom osiguranju iz 1976. godine
2. Konzularnu konvenciju između SFRJ i SR Rumunjske iz 1974. godine
3. Sporazum između FNRJ i Rumunjske o uzajamnom pružanju besplatnih zdravstvenih usluga osoblju Ambasade FNRJ u Bukureštu i osoblju Ambasade Rumunjske u Beogradu iz 1958. godine.

U prosincu 1998. godine Rumunjska je izrazila namjeru za sklapanjem ugovora o socijalnom osiguranju s Republikom Hrvatskom, te je Ministarstvu rada i socijalne skrbi dostavila svoj prijedlog Nacrta ugovora. Hrvatska strana je također izradila svoj prijedlog Nacrta ugovora i u travnju 1999. isti dostavila Ministarstvu vanjskih poslova da ga proslijedi rumunjskoj strani, s prijedlogom da oba teksta Nacrta ugovora budu osnova za pregovore. Navedeno se smatralo prethodnim postupkom, pa do sada nije Vladi Republike Hrvatske predloženo donošenje Odluke o pokretanju postupka za sklapanje Ugovora o socijalnom osiguranju.

Krajem 2000. godine rumunjska strana je ponovno dostavila svoj novi Nacrt ugovora, sa zamolbom da se hrvatska strana na isti ocituje. Prilikom posjeta rumunjskog izaslanstva Republici Hrvatskoj, dana 28. siječnja 2003. održan je sastanak ministra rada i socijalne skrbi Republike Hrvatske i ministra rada i socijalne solidarnosti Rumunjske, na kojem je rumunjski ministar iskazao namjeru za sklapanje Ugovora što je i podržano i s hrvatske strane. U dodatku Prijedloga Odluke, prilaže se hrvatski Nacrt ugovora kao osnova za pokretanje postupka za sklapanje Ugovora, s tim da će se u tijeku pregovora raspraviti i rumunjski tekst Nacrta ugovora.

Uz tocku III. S obzirom da se u međudržavnim odnosima dviju država na području socijalnog osiguranja još uvijek primjenjuju sporazumi, koje je sklopila bivša SFRJ, odnosno FNRJ, a isti se odnose samo na područje zdravstvenog osiguranja, ukazuje se potreba za sklapanjem ugovora o socijalnom osiguranju, kojim bi se uredili međusobni odnosi i na području mirovinskog osiguranja u pogledu:

- stjecanja prava na davanja na temelju zbrajanja razdoblja navršenih u Hrvatskoj s razdobljima navršenih u Rumunjskoj;
- isplate davanja iz mirovinskog sustava svake od država na područje druge države;

- osiguranja izaslanih radnika, kako hrvatskih radnika upućenih u Rumunjsku od strane hrvatskih poslodavaca radi privremenog obavljanja poslova, tako i rumunjskih državljana upućenih u Republiku Hrvatsku od strane poslodavaca sa sjedištem u Rumunjskoj, također radi privremenog obavljanja poslova.

Sporazumi, odnosno konvencije koje su u primjeni, osim toga sadrže zastarjela rješenja, a s obzirom da ih je za svoje državljane sklopila bivša SFRJ, odnosno FNRJ, kao međunarodno priznati subjekt, opravdana je potreba da Republika Hrvatska, kao suverena i samostalna država na novim osnovama uredi svoje odnose na području socijalnog osiguranja, s Rumunjskom. Osim navedenoga, potreba za sklapanjem ugovora ukazuje se i zbog suradnje na gospodarskom području i prijateljskih odnosa dviju država.

Uz točku IV. Nacrt ugovora izraden je u skladu s općeprihvaćenim europskim nacelima, te obuhvata davanja iz mirovinskog i zdravstvenog sustava. Bitni elementi Nacrta ugovora su sljedeći:

- *obuhvat osoba* - predlaže se primjena Ugovora na državljane Republike Hrvatske i Rumunjske, izbjeglice i osobe bez državljanstva, te na članove obitelji i nadživjele članove koji svoja prava izvode od tih osoba;

- *obuhvat zakonodavstva* - nacrt ugovora odnosi se za Rumunjsku na socijalno osiguranje i socijalnu pomoć, te zdravstveno osiguranje, a za Hrvatsku na obvezno zdravstveno osiguranje i zdravstvenu zaštitu, kao i obvezno mirovinsko osiguranje, koje obuhvata i osiguranje za slučaj nesreće na poslu i profesionalne bolesti;

- *jednakost pravnog položaja državljana država ugovornica u pogledu stjecanja i korištenja pojedinih prava iz socijalnog osiguranja* - primjenjuje se u pogledu prava i obveza određenih pravnim propisima ugovorne stranke na cijem se teritoriju osoba nalazi ili prava i obveza određenih Ugovorom;

- *zbrajanje razdoblja osiguranja* - svih razdoblja koja se prema pravnim propisima ugovornih stranaka uzimaju u obzir za ostvarivanje prava na davanja;

- *isplata stecenih davanja korisnicima s prebivalištem u drugoj državi* - dakle bez obzira na prebivalište, uz izuzetak davanja za nezaposlenost i socijalnih davanja;

- *zdravstveno osiguranje* - predlaže se urediti zdravstveno osiguranje u skladu sa suvremenim europskim nacelima o pružanju odgovarajuće zdravstvene zaštite osiguranicima za vrijeme privremenog boravka (odredbama o pružanju hitnih zdravstvenih usluga) ili trajnog prebivanja na području druge države ugovornice (odredbama o osiguranju članova obitelji kad prebivaju na području druge države, te odredbama o punoj zdravstvenoj zaštiti umirovljenika jedne države ugovornice koji imaju prebivalište na području druge države ugovornice);

- *mirovinsko i invalidsko osiguranje* - predlaže se zbrajanje razdoblja osiguranja izvršenih u obje države u slučaju kada je to potrebno za ispunjenje uvjeta za stjecanje prava na mirovinu, s tim da svaka država ugovornica određuje pravo na mirovinu prema razdobljima izvršenim na njenom području; također su obuhvaćena davanja za ozljede na radu i profesionalne bolesti;

- *obiteljska davanja (doplatak za djecu)* - predlaže se zbrajanje razdoblja osiguranja u slučaju kada je to potrebno za ispunjenje uvjeta za stjecanje prava, kao i obveza isplacivanja obiteljskog doplatka neovisno o prebivalištu djece;

- *davanja za slučaj nezaposlenosti* - predlaže se zbrajanje razdoblja osiguranja radi ispunjenja uvjeta za stjecanje prava na davanje za slučaj nezaposlenosti;

- *ocuvanje stecenih prava u slučaju otkazivanja Ugovora* - predlaže se da u slučaju otkazivanja ugovora budu očuvana sva prava na davanja stecena prema odredbama Ugovora;

Uz tocku V. Za sada još nije dogovoreno gdje će se održati prvi krug stručnih pregovora. Ako bi se pregovori održali u Hrvatskoj predlaže se sljedeći sastav hrvatskog izaslanstva:

- pomoćnik ministra u Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva nadležan za mirovinsko osiguranje, voditelj izaslanstva,
- predstavnik Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva,
- predstavnik Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi,
- predstavnik Ministarstva vanjskih poslova,
- dvoje predstavnika Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje,
- predstavnik Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje,
- predstavnik Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

Na pregovorima koji bi se, prema potrebi, održali u Rumunjskoj, neće sudjelovati predstavnik Ministarstva vanjskih poslova i jedan od predstavnika Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje.

Troškovi pregovora sastoje se od organizacijskih troškova i troškova reprezentacije u zemlji, i putnih troškova, te troškova nocenja i dnevnica za članove izaslanstva kada su pregovori u inozemstvu. Troškove snose ministarstva i druge institucije čiji predstavnici sudjeluju u pregovorima.

Budući nije unaprijed poznato koliko krugova stručnih pregovora će biti potrebno održati do postizanja konačnog dogovora i u kojim razmacima, te koliko članova izaslanstva Rumunjske će sudjelovati u pregovorima, za sada nije moguće pobliže odrediti troškove pregovora. Podrazumijeva se da će oni biti razumni, odnosno, primjereni svrsi pregovora, dobrim običajima i stanju namjenskih sredstava.

Uz tocku VI. Nakon što Vlada Republike Hrvatske prihvati konačni zajednički Nacrt ugovora koji je prethodno utvrđen u pregovorima na stručnoj razini, Ugovor potpisuje ministar gospodarstva, rada i poduzetništva, odnosno ministar zdravstva i socijalne skrbi, u čiji djelokrug pripada provedba zakonodavstva o mirovinskom osiguranju, odnosno zdravstvenom osiguranju.

Uz tocku VII. Ugovor o socijalnom osiguranju izvršava se iz sredstava doprinosa za mirovinsko osiguranje, putem osobnih primanja u novcu određenih ovisno o individualno navršenom trajanju uplate doprinosa osiguranika (mirovine). Sredstva za izvršavanje Ugovora osiguravaju se na temelju primjene pravnih propisa s područja mirovinskog osiguranja, zajedno sa svim drugim sredstvima namijenjenima budućoj isplati hrvatskih mirovina, tekucim doprinosima poslodavaca i osiguranika, sredstvima iz proračuna za dio mirovina pod povoljnijim uvjetima, te na drugi zakonom utvrđeni način. Vrste prava koja se stječu primjenom međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju već su predviđena hrvatskim zakonima s područja mirovinskog osiguranja, te se na temelju ovog Ugovora ne stječu nova prava koja bi uzrokovala nove financijske obveze za Republiku Hrvatsku. Naime, ugovorima o socijalnom osiguranju omogućuje se da radnici migranti, koji ne ispunjavaju uvjete za ostvarivanje prava na mirovinu samo na osnovi mirovinskog staža navršenog u Hrvatskoj, ostvare pravo na hrvatski dio mirovine i dio mirovine iz strane države, na temelju zbrajanja razdoblja osiguranja navršenog u Hrvatskoj sa odgovarajućim razdobljima navršenima u stranoj državi. Pri tom se svota hrvatske mirovine određuje samo za staž navršen u Hrvatskoj, na temelju već uplacenih doprinosa za isto razdoblje, ne stvarajući dodatne izdatke iz hrvatskog osiguranja, kao ni nove izravne izdatke iz državnog proračuna.

Uz tocku VIII. Ugovor uređuje prava iz mirovinskog i zdravstvenog osiguranja i primjenjuje se zajedno sa zakonima na područjima koja uređuje, a po pravnoj je snazi iznad tih

zakona. Primjenjuje se izravno u pojedinacnim slučajevima ostvarivanja prava, pa njegovo sklapanje ne zahtijeva donošenje novih ili izmjenu postojećih zakona na tom području.

Ugovor uređuje prava koja se prema članku 56. Ustava Republike Hrvatske uređuju zakonom, a njegove odredbe financijski obvezuju nositelje općeg obveznog socijalnog osiguranja, za koje u skladu s člankom 37. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora, u međudržavnim odnosima jamci Republika Hrvatska. Zbog toga je potrebno da nakon potpisivanja, u skladu s člankom 18. navedenog Zakona, Ugovor potvrdi Hrvatski sabor, čime se ispunjavaju i uvjeti za njegovu primjenu, u skladu s člankom 140. Ustava Republike Hrvatske.